

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

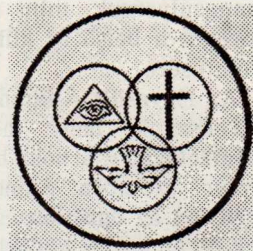
XXXIV. ÉVFOLYAM

1970. MÁJUS

5. SZÁM

Scholz László

HITVALLÁS SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPÉN

*Hiszünk Istenben, valljuk őt
és minden földi nép előtt
tiszteletet adunk neki,
ki a világot élte.*

*Nemcsak kezdetben alkotott
füvet, fát, embert, csillagot.
Teremt ő szakadatlanul:
mindenható Atyánk az Úr!*

*Folyton-folyvást újít, javít,
véghez viszi szándékait,
míg új ég, új föld nem ragyog.
Urunk, te műveid nagyok!*

*Hiszünk Jézusban, áldjuk őt,
minden hatalmasság előtt
dicsérsük mint Isten Fiát.
Keresztje békességet ad.*

*Engesztelésül adatott,
harmadnapon feltámadott,
ő tesz egykor ítéletet
élők felett, holtak felett.*

*Mi Krisztusunk, szívünk tied,
ajkunk melletted tesz hitet:
világnak Megváltója vagy!
Páratlan műved ó be nagy!*

*Hiszünk a Szentlélekben is,
ki élet ösvényére visz,
fenyít, segít, növel, vezet.
Őt várja a gyülekezet.*

*Sok kincsének legszebbike
a Krisztusról hangzó ige.
Ki hallgat rá, nem veszhet el,
közel ahhoz az Úr, közel!*

*Szentháromság magasztalunk.
Üdvös, hogy téged vallhatunk
már itt és majdan ott, ahol
szent khérubok között lakol!*

Amen.

AZ ELMULASZTOTT TÜNTETÉS

(Translated from "U.S. News & World Report".)

Az egyetemeken dühöngő tüntetések, a gyűlések és felvonulások, a változásért kiáltó hangok és a forradalommal való fenyegetőzések közepette ugyancsak kevés szó hangzik el a legtöbb amerikai egyház részéről a törvényes rend tisztelete érdekében. Sőt, közülük igen sok tevékenyen vesz részt a napi politika heves vitáiban. Azok a hangok, amelyek segíthettek volna az egyetemeken fellángolt szendélyek lecsillapításában, inkább a panaszokat visszhangozták és mintegy

jóváhagyták a tiltakozó megmozdulásokat.

Miért nem kísérelték meg ezek az erőszak híveit arról meggyőzni, hogy egy nép többségének a figyelmét más-képpen is meg lehet nyerni, mintsem végzetes címfejekkel? Mindez csak kihangsúlyozza közönbösségünket azzal a leghatékonyabb eszközzel szemben, amellyel egyesíthetnénk az emberiséget — nevezetesen, a lelki erővel szemben, melyből a nemzet erkölcsi rendje táplálkozik.

Olvastunk-e csak egy esetről is, hogy valamely egyetem diákjai nem tömeggyűlésen, hanem imaösszejövetelen vettek volna részt?

Az ima a bennünk lakozó Istenre emlékeztet minket. Az imádság befolyására gondolataink elfordulhatnak a gonosztól, s az önzés önzetlenségévé változhatnak.

Honnan is kerülhetnek vezetői ilyen-fajta mozgalomnak nemzeti életünkben? Első gondolataink az egyházak felé irányulnak. Azonban sok lelkeszt azoknál a szervezeteknél találunk buzgó tevékenységben, amelyek közöttünk a széthúzást munkálják. Hát nem az volna-e inkább a feladatuk, hogy olyan hangulatot teremtsenek, amely békés magatartásra s a közéleti kérdések észszerű tanulmányozására indítana? Mennyit tettek ezek azért, hogy annak rendje s módja szerint megvitathassák a problémákat azok,

akik nem értenek egyet egymással?

Sok tiltakozást olvastunk már arról, hogy a háború észszerőtlen és erkölcs-telen. Azonban az egyetemi és éppúgy az utcai gyújtó-romboló tüntetések is megtapossák az emberi jogokat. Nemcsak vagyoni kár keletkezett már eddig is, hanem többen meg is haltak vagy megsebesültek. Vajjon nincs-e már itt az ideje annak, hogy elfogadjuk Isten útmutatását, amit ad Ő az azt keresőknek? Vajjon nincs-e itt az ideje annak, hogy a lelki befolyást hangsúlyozzuk, mint a legjobb lehetőségét a belső és külső béke megte-metésére?

Az Egyesült Államok részéről arra törekszünk, hogy megsegítsünk kis nemzeteket zsarnoki hatalmak veszé-lyével szemben. Sajnos itt Ameriká-ban ezt az önzetlenséget nem értéke-lik olyan széles körökben, mint ahogy ez illenék. A "szeresd felebarátodat" elv általános érvényű. Az embereknek segíteniök kell egymást. Ennek nem kell minden esetben katonai beavat-kozással történnie. Háborúkat meg le-het előzni, ha a nemzetek olyan kor-mányokat választhatnak, melyek a bé-ke fenntartása érdekében működnek.

De az ilyen világtestvériség meg-kívánja annak az őszinte felismeré-sét, hogy a nagy nemzeteknek köte-lességük minden támogatást megadni a gyengébbeknek, amelyekben sok emberélet van veszélynek kitéve.

Most nincs idő belső viszálykodásra, hanem inkább azt kell komolyan meg-gondolni, hogy Amerika hogyan szol-gálhatja az emberiséget ebben a zak-latott világban. Isten segítségére va-gyunk szorulva. S ez rendelkezésünk-re áll, ha hajlandók vagyunk életünk-ben való jelenlétét tudomásul venni. Az általa megszólaló lelkiismeret em-lékeztet arra, amit úgyszólván tudnunk kellene, hogy különbséget tegyünk a jó és a gonosz között és segítsünk a gyengének, a rászorulóknak.

Fel kell ráznunk Amerika népét, hogy eljött az imádkozás ideje nem-csak az egyetemeken, hanem az ott-honokban is, nap mint nap, abból a célból, hogy meglássuk a helyes utat és betöltsük azt a missziókat, amit Isten bízott reánk az emberiség ja-vára.

Vajjon kiért imádkozunk? Imád-kozzunk a szerencsétlen északvietná-miakért, akiket Moszkva és Peking

intrikája Hanoi útján kényszerített be-le ebbe a háborúba.

Imádkozunk a délvietnámiakért, akik ennek a háborúnak sokféle ter-he alatt nyögnek és szenvednek.

Imádkozunk a sok bátor fiatal ame-rikaiért, akik Vietnamban szolgálják azt az ügyet, hogy lássa a világ: Ame-rika nem hagyja cserben a kis né-peket.

Imádkozunk azokért az amerikai-akért idehaza, akik nem ismerve a vietnami háború alapvető tényeit, az egész kérdést kézlegyintéssel intézik el, mintha őket, ill. a mi népünket nem érintené, vagyis mintha a kom-munizmus okozta szenvedésre, szol-

gaságra az Egyesült Államoknak nem volna kötelessége reagálni.

Imádkozunk együttes erővel, hogy elérjük a Szovjetunió és Vörös-kína népeinek a szívét és értelmét, hogy aztán ők befolyásolják kormányaikat a délázsiai háború beszüntetésére.

Mindeddig elmulasztottuk a lehető leghatásosabb tüntetést — fiatalok és öregek együttes, tömeges imádkozá-sát, hogy megérezzük azt a hatalmas isteni erőt, amely egyedül képes sza-badulást biztosítani ennek a zavaros világnak.

(Copyright, 1970, U.S. News & World Report, Inc.)

David Lawrence/bbb

AZ EGYHÁZ HIREI

EV. VILÁGSZÖVETSÉG

● A júliusban tartandó 5. ev. világgyű-lés témájáról — "Elküldve a világba" — plenáris ülésen Dr. F. Schioltz, az EVSZ elnöke, am. orsz. elnöklelkész és Dr. H. Toedt, heidelbergi ev. teol. professzor tart előadást, míg az ev.—r.k. ökumenikus kapcsolatokat szintén plenáris ülésen J. Willebrand bíboros, a vatikáni ker. egy-ség titkárságának vezetője és Dr. K. Knutson, am. ev. teol. professzor ismer-teti.

EGYESÜLT NEMZETEK

● Talán nem is nagyon erőltetett a "Christianity Today" c. am. folyóirat-nak az a kérdése, hogy "vajjon milyen politikai irányzatra lehet következtetni az Egyesült Nemzetekben, ha Lenin szüle-tésének a 100. évfordulójáról ünnepélye-sen megemlékeztek, de sem Hitler, sem Mussolini halálának a 25. évfordulójáról nem történt ünnepi megemlékezés?" ...

U. S. A.

● Az északamerikai ev. egyházi liturgiai főbizottság munkája nyomán szeptember-re új angolnyelvű istentiszteleti rend je-lenik meg négyféle zenei feldolgozásban. Egyes állandó részek az amerikai egyház-közi liturgiai főbizottság által megállá-pított szövegeket követik. Jellemzője az új rendnek, hogy az úrvacsoraosztás el-hagyására nem nyújt lehetőséget.

● Elkészültek a kezdeti tervek kilene, összesen 25 milliós lélekszámú ún. prot. egyházszervezet egyesítésére. Az ev. egy-házak csak megfigyelőkkel képviseltetik magukat a tanácskozáson.

● 28 delegátus és 6 megfigyelő képví-seli az am. ev. egyházakat az 5. ev. vi-

lággyűlésen, melyet július közepén a bra-zíliai Porto Alegre-ben tartanak.

● "Átkozott, átkozott, átkozott legyen Lenin és mindenki, aki üldözi a keresz-tyén egyházat, felemeli kezét Isten szol-gáira, megszenteltelenített szent helye-ket, lerombolt templomokat és kínzott hí-vőket" — születésének 100. évfordulóján ezzel az átokkal sújtotta Lenint és küldte őt a poklok alsóbb régióiba a Külföldi Orosz Ortodox Egyház püspöki zsinata.

● Az "American Lutheran Church" és a "Lutheran Church in America" egyházak koordinálni kívánják mind kül-, mind bel-missziói munkájukat a kapcsolatos fel-a-datok hathatósabb ellátására.

● 1971. január 1-től az addigi "Synod of (azelőtt: Slovak) Ev. Lutheran Churches" egyház a 3 milliós létszámú "Lutheran Church Missouri Synod" egyház egyik egyházkerületévé válik.

Lutheran Church in America

● 1969 végével az országos lélekszám 21,200-as veszteséggel 3,259,500-ra esők-ent.

● A június végi orsz. közgyűlés banquet-jén Minnesota állam kormányzója, H. LeVander tölti be a műsorvezető szere-pét.

● Az orsz. sáfársági főbizottság egyik legutóbbi ülésén megállapították, hogy kereken és egyenesen pénzről kell beszél-ni a híveknek, nem pedig romantikus köntösbe burkolt sáfárkodásról vagy áldozatkészségről — az egyházi progra-mok megvalósításához pénzre van szükség.

● Az orsz. evangélicizációs főbizottság sze-rint anyagias életszemlélet, vallási kö-

(Folytatás a 3. oldalon)

LELKÉSZI NAPLÓMBÓL

ÍRJA: EGYED ALADÁR

4. MAGYAR ISTENTISZTELET SPALATÓBAN

1935 október elején — beteg hangszálaim miatt — orvosom hat hétre tengeri levegőre Spalatóba küldött, amit akkor már Splitnek hívtak.

Mindjárt az első nap magyar szót hallottam Spalató utcáján. Egy férfi és egy nő beszélgettek a tengerparton s magyar testvéri szívvel reájuk köszöntöttem:

“Adjon Isten jó napot testvérek!”
Öt perc múlva már tudtam, hogy szerb megszállt területen lakó, gyermektelen földműves házaspárral találkoztam, akiket tönkre tett a vagyondezsma és hontalanná tett a magyargyűlölet. Utolsó darab földjük arra volt elég, hogy megváltsák a hajójegyet Buenos Airesbe. Tíz perc múlva tudtam már, hogy mindketten magyar evangélikusok, a nagybecskerei ev. egyház egyik szórványában laktak, vasárnaponként onnan jártak be Nagybecskerekbe istentiszteletre. De már csak szlovákul szól ott az ige és így már régóta nem éltek az Úrvacsora szentségével. Könnyes szemmel kértek, hogy elutazásuk előtt osszam ki nekik az Úrvacsorát.

Másnap délután 3 órára beszéltek meg a találkozást szállodai szobájukban. Már minden készen állott. Házi oltár várt. Feszületet és gyertyákat a szállodatulajdonos adott nekik, bort és egy talpas poharat is. Ostyát a cukrászdában vettek. Bibliájuk velük volt és azt is az asztalra tették, mint egy oltárra.

Ezt az Úrvacsorát leírni nem tudom. En magam is éltem velük együtt a szentséggel. Mikor csordultig tele van a lélek, akkor leggyengébb a szó és a toll. Ilyen lelki élményem a harctéren is csak egy volt, amikor a bukovinai fronton, egy éjszaka, az alig hatvan lépésnyire beásott ellenség elől rókalyukba bujt 11 református és egy evangélikus gyöngyösi huszárnak osztottam ki egy húsvétkor az Úrvacsorát. Álmomban még most is hallom a föld alól az ég felé törő bűnbánati éneket: “Ne szállj perbe énvelem, oh én édes Istenem!”

Úrvacsora után velük maradtam este tíz óráig, mert akkor indult 21 na-

pos útjára a délamerikai hajó. (Ki gondolta akkor, hogy egy évtized múlva majd meghívnak engem oda lelképásztornak.) A két magyar szíve megnyílt s mint Aeolus barlangjából a mindent elsőprő vihar, úgy szabadult ki lelkükből Trianon keserve.

Benne zokogott szavukban a többi szerb rabságban sínylő magyar jajkiáltása, a Felvidék magyarjainak segélykérő lelke, a megalázott székelek síró panasza. Már jelzett a hajó az indulásra s nem tudtak tőlem elszakadni. Úgy kapaszkodott belém két oldalról ez a két hontalanná vált magyar, minha édesanyjuktól búcsúztak volna és én éreztem, hogy vigasztaló lelkem ott az idegenben, ezekben az órákban, tényleg ennek a két embernek a számára a hazai föld: az édesanya lelke volt. Talán azért is betegedtem meg, talán azért is kellett éppen Spalatóba mennem, hogy ennek a két léleknek a búcsú órájában legyen egy vigasztalója.

Mikor elindult a hajó, ott álltak mindketten a hajó fedélzetén. Már nem volt egyetlen szavuk sem, csak néztek reám, mereven, kétségbeesetten és hullott a könny, magyar könny az idegenné vált Adriai-tengerbe. A lassan távolodó hajó láttára a legkülönbözőbb gondolatok váltották egymást lelkemben. Pár nappal ezelőtt olvastam a dalmát sziklás hegyvidékéről, hogy az valamikor nagy erdősséggel volt tele s az erdőben termékeny területek is voltak. Évszázadok folyamán az erdőket hajóépítési célokra kivágták, azután a Bóra és Sirokkó a védtelen humuszt lehorodta a sziklák közül és maradt a terméketlen szikla.

Amint néztem a sötétbe vesző hajó után, mintha a tenger hullámainak csobogását fejszék éles csattogása váltotta volna fel. A hajó átalakult könnyes szemem előtt magyar erdővé és láttam, mint vágja ki annak erős fáit eszeveszett örülettel a szerb, cseh, román fejsze. Hallottam a magyarok iránti gyűlöletnek zúgását, amely elpusztított minden lehetőséget ezeken a területeken, ami új magyar termést ígért és nem maradt más csak a ter-

méketlen élet. Úgy láttam, hogy a hajó nem az Adriai-tenger vizén indult már tovább, hanem magyar vérben és magyar könnyben úszik és viszi a két hontalan magyar testvért!

És felsikoltott bennem Reményik Sándor imádsága: “Isten, Úristen, miért ép csak minket?!”

Egyed Aladár

AZ EGYHÁZ HÍREI

(Folytatás a 2. oldalról)

zömbösség, jólét, városiasodás és gyakori lakhelyváltás a főbb okai az egyháztagság esökkenésének.

● Az orsz. presbitérium megvette műemlék céljára a pennsylvániai Providence határában lévő egykori Mühlberg-tanyát. Dr. H. M. Mühlberg, hanoveri születésű lelkész az amerikai evangélikusság kimagasló vezéralakjának számít, aki a 18. század második felében energikus és buzgó munkával biztosította az egyházi élet helyes fejlődésének a lehetőségét.

● Egy, a lelkészség kérdéseinek a tanulmányozásával foglalkozó rendkívüli orsz. főbizottság többek között javasolja, hogy a júniusvégi orsz. közgyűlés tegye lehetővé nők lelkészi szolgálatát, változtassa az orsz. elnök és az egyházkerületi elnökök jellegét és címét püspökre és természetesen lehetőséget, hogy egyéb munkakörben dolgozó személyek is végezhesenek alkalmilag lelkészi szolgálatot.

KANADA

● Az ev. egyházak közös segélyszerve 1969-ben 310,000 dollár értékű segélyt nyújtott különböző országokban.

● A felekezetek között az evangélikusok állnak a negyedik helyen. A lakosság 45 százaléka katolikus, 20 százaléka “egyesült egyház”-beli, 13 százaléka anglikán és 11 százaléka evangélikus.

MAGYARORSZÁG

● Meghalt Szepessi Károly szarvasi ev. lelkész, Szalay Mihály lovászpatonai, Pohánka Ödön csöväri, Hering János veszprémi nyug. ev. lelkész, továbbá Jeszenszky Ilona, az egykori deáktéri ev. leánygimnázium és Ihász Sándor, az egykori fásori ev. gimnázium tanára.

● Többéves gyakorlatlól eltérően az “Evangélikus Élet” c. hetilap idén nem a feltámadás ünnepére, hanem a “felszabadulás” évfordulójára jelent meg bőví-

(Folytatás a 8. oldalon)

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Az Amerikai Evangélikus Egyház
Magyar Konferenciájának
lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Főmunkatárs: Egyed Aladár

“ERŐS VÁR”

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,

bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 5. (132) Vol. XXXIV.

MAY 1970.

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid

at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja egy évre csak 3 dollár. Sziveskedjenek a lejárt előfizetéseket késedelem nélkül beküldeni a fenti címre.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a “Zip Code” szám feltüntetésével együtt! Az újságot “Zip Code” szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is; pl. St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónában azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

Milyen szívvvel vártad

A bosszú és gyűlölet gondolatával?

“Jöjj el Gyűlölet, jöjj a szívekbe.
Légy te a hit és légy te a kard!
— Karóba húzva és kerékbe törve
s halódva is, de zengem e dalt.
Kötözzék meg a lázadt két kezem
s tömjének rongyot az énekes számba,
még akkor is — a két meredt szememmel —
ordítom a vak világba,
hogy nincs más nekünk, csak a Gyűlölet
s aki magyar s most békét hiteget:
az vesszen el a tűzhely melegén,
az gyáva, gyáva, gyáva . . .

Röhögj Európa! (Festett vén bohóc.)
Ezer esztendő görnyedt bús sorsán
véres cafatra vágattuk magunk,
mindig csak érted. Mindig teérted!

Áldomás van!
Hízott patkányok járták a táncot
— s rajtunk szorosra húzzák a láncot! —
és fáj a testiünk szörnyen valahol . . .
Valahol . . . ott a Hargita tövén,
valahol . . . ott Bánság szögletén,
valahol . . . ott, hol ölel a Kárpát . . .
mindeniütt fáj, ahol levágták! —
Áldomás van . . . Dicső Európa!
Mekaptuk hát a dús fizetséget.
Ó megfizettél. Nem vagy már adós.
Nincsen már semmi az ősi rováson.
Fizesse meg a mi Istenünk neked.
(De úgy: ahogy még sohse fizetted!)”

(Dr. Somogyvári Gyula Memento c. verséből)

A bosszú és gyűlölet nem keresztyén erény, mert mindkettő az emberi és nemzeti bűnök listáján szerepel. A “cine mintye” gondolata sem a magyar lélekből született. Mi is pereltünk Istenel, mint Reményik Sándor, de megtanultuk tőle azt is:

“Nem a mi dolgunk igazságot tenni,
a mi dolgunk csak igazabbá lenni.”

Ez az igazi magyar lélek építő és szabadító gondolata Trianon ötven éves fordulóján.

Nemzeti bűnb

“A gyűlölet halálszagú m
tengerré nőtt és vízözön
emberfülekbe zúgja, orgo
vadító, bűnös szörny-szim
s szívekbe plántál förtelm

Ó én is, én is embernek sz
de ezt az egy érzést nem i
Hinárja, habja nem teker
Szívem piros, szabad szír
angyalszárny hajt a poklo

Minden emberfiában önm
szeressük, mert egy-test-eg
Bejártam a jelent s a mes
néztem haldoklók megtört
s egy volt porból vett szív

Testvér: én mindent látt
Szánjuk, kit árnyékként a
mert testvérünk ő s átka
Magyar testvérek, germán
csak ki nem ember, vethe

Minden emberben önmag
közös nagy Tenger csöppj
Ha arcod eddig vad dühté
csontos ököllel verd bűnb
hiába, Testvér, emberek v

(Részletek Mécs László E
c. verséből.)

Mécs László tanítására ha
bűnbánat útján haladva kívánj
neinket, hogy felismerve le is t
mert csak a megtérő nemzete
jult nemzetek. Ezzel a megtis
lelkel harcoljunk és imádkozz
feltámadásáért!

Trianon ötvenedik évfordulóját?

ánattal?

Eldobva nemzeti öntudatodat?

Erős hittel, békén túrve!

ocsárja
t csinált,
onája
fóniáit
nes hinárt.

Igaz, hogy a klasszikus jelszó: *Dulce et decorum pro patria mori* — helyett ma azt hangoztatják, hogy *inkább élő rabszolga, mint hősi halott*, vagy: *better red than dead* — mi magyarok ma is így imádkozunk: Uram, Te tudod, Te látod

Hangozzék közöttünk a 137. zsoltár: "Babilon folyóvizéinél, ott ültünk és sírtunk, mikor a Sionról megemlékeztünk. . . . Ha elfelejtkezem rólad, Jeruzsálem, felejtkezzék el rólam az én jobbkezem! Nyelvem ragadjon az ínyemhez, ha meg nem emlékezem rólad; ha nem Jeruzsálemet tekintem az én vígasságom fejének!"

zülettem,
ismerem!
g felettem.
om-sajkján
s tengeren . . .

*"Mi sohasem akartunk mást,
Csak a jusst:
Nagymagyarországot!"*

Tudjuk, hogy "sötét homályban kúszik a jövő". Érezzük, hogy "fejünk fölött kétélű bárd, alattunk a föld nem szilárd". Mégis hittel monjuk:

Nincs árvább nemzet a magyarnál. Megint csak Reményik Sándorral panaszoljuk:

*"Árvaság csak egy van feleim:
Az erdőn kívül lenni,
Otthontalannak, hazátlannak lenni
A nagy világban szétszóródva
Sok-sok szeméttel összekeveredni."*

*"Álottunk sok vihart, nekünk ez sem új;
Mi tudjuk, mit jelent, ha Balsors szele fúj.
Nem tagadjuk, jöhet még új vihar, rossz idő,
Mikor keservünk, fájdalmunk tengere égig nő.
Talán jajunk sem lesz, könnyünk sem lesz,
Csak a szívünk fog verni,
De m a g y a r u l fog verni!"*

magunkat
gy-vér vagyunk!
sszi múltat,
t szemébe
vünk és agyunk.

Biztat bennünket a "szlovenszkói" magyarok himnusza:

m s megbocsátok!
bűn követ,
közös átok!
ok, szlovákok,
t ránk követ!

Isten akaratából magyarnak születtünk. Áldassék ezért szent neve mindörökké! Így Isten parancsát teljesítjük, amikor — idegenben is — magyarul akarjuk élni az Istenfiúságot.

*"Ránkszakadt az éjszaka, sötétségben járunk
Két csillag ragyog csupán: Krisztus
s magyarságunk.*

ad szeressed:
ei vagyunk.
l vereslett,
ánó melled,
vagyunk!!!"

Jézus a fajt, nemzetet, családot nem akarta eltörölni, hanem megszentelni. Az evangélium nem nemzeti, nemis nemzetközi, hanem nemzetek feletti. Azt akarja, hogy minden nép a maga nemzeti közösségében legyen Isten gyermeke és a maga nyelvén hallja az evangéliumot!

*Ezt kövessük híven mind, ne hagyjuk lehullni:
Ennek útján hajnal int, el fog az éj múlni!"*

mberek vagyunk!

Mostanában szeretik hangoztatni, hogy az emberiség az egység felé halad, kár tehát a nacionalizmus düledező kerítéseit erősíteni. Válaszunk csak ez lehet: ha majd minden amerikai, angol, francia, német, cseh, orosz, román és szerb ugyanezt hirdeti, akkor beszélhetünk róla. Addig azonban nem leszünk sem árulók, sem hitványak, sem öngyilkosok.

Még Németországban találkoztam egy olyan amerikaival, aki szerint mi magyarok "túlzó nacionalisták vagyunk, pedig jobb lenne, ha jobb keresztyének lennénk". Így válaszoltam neki: Mi csak mint jó magyarok lehetünk jó keresztyének és mint jó keresztyének lehetünk jó magyarok.

Higyjük hát el:

llgatva, a nemzeti
uk megismerni bü
udjuk győzni őket,
ek lehetnek megü
ztult, megújult lé
unk Magyarország

Az evangéliumban megszentelt nacionalizmus Kossuth szavait idézi:

"Ha várni kell, hát várunk, ha túrni kell, hát túrunk; nem elbizakodva, nem is tétlenül, hanem szent sebeinket szent stigmaként végighurcoljuk a világon" s így követeljük: Adjátok vissza ezeréves jussunkat, Nagymagyarországot!

*"Istené a végítélet,
Feltámadás-örökélet
Pitvara a Golgotha.
S szétzúzva szűk koporsóját
Feltámad a szent Igazság
S poklok minden gonosza
Nem győzheti le soha!"*

(A másképpen nem jelölt vers-idézetek Reményik Sándoréi.)

Egyed Aladár

Emlékezzél!

Az orgona megzendült. Hangja mélyen dübögett, rednehezedve a templom kőpadlójára, a padokra és az emberi szívekre; majd meg ujjongva magasba emelkedett és a templom boltíveit verdeste csapongó szárnyaival.

A megkonfirmáltak kis csoportja remegő lábakkal állott fel térdeléséből az oltár előtt. Szívéket megfogták a csodálatos ünnep élményei: a vallástétel, a fogadalom, az áldás..., mindenekfelett pedig az első úrvacsoravétel lenyűgöző áhítata. A megindultság könnypárát vont szemükre: alig találtak vissza padjukba.

A gyülekezet éneklésbe kezdett. Ellenállhatatlan erővel hömpölygött a dallam:

— Emlékezzél!

Ó drága kis sereg,

Az üdvnek óráján

Mint álltál itt,

Meghajtvá térdedet

Ez oltár számolyán,

Midőn arcod szent lángban égett

S az Úr maga áldott meg téged,

— Emlékezzél!...

A megkonfirmáltak kigyulladt arccal hallgatták az éneket. Sodorta, vitte, emelte őket a hangok hullámzása. Nagy Pista szemében is öröm, áhítat csillogott. Boldogan ült a helyén. Megfeledezett reggeli nagy bánatáról is. Szülei új ruhát ígértek neki a konfirmációra, de nem tudtak több pénzt összekuporgatni, mint amiből egy kis kabátkát vehettek. Nadrágra már nem telt. Azért lett az is, de nem új. Édesanyja egy régi szoknyájából eszkábált össze kis nadrágockát. Ezt csak a konfirmációi ünnepség reggelén tudta meg Pista. Igen elkeseredett: nem akarta a nadrágot felvenni semmiképp. Ő ilyen nadrágban nem áll oda az oltár elé, amikor a többi konfirmándusok mind új ruhában lesznek. Édesanyja váltig hangoztatta:

— Jézus is tudja, hogy a szegény-ségünkben nem telt új ruhára. Nem a ruhádat nézi ő, hanem a szívedet.

Lassan beletörődött. Felhúzta a nadrágot. A szíve sajgott. Amikor megállottak az oltár előtt, azt gondolta: a templomban minden szem őt — ócska nadrágját — nézi.

Azután elmúlt ez az érzése. Az úrvacsoravétel után meg már nem is gondolt a dologra. Szívét feszítette az öröm. Megérezte: olyasvalamit kapott, ami többet ér az új ruhánál, a világ minden kincsénél...

A templomajtón kívül édesanyja várta. Nem volt még idős, de a sok munka, nélkülözés, szegénység korán megöregítették. Sötétszínű fejkendő keretezte sárgásfehér, sovány arcát. Szelíd, kék szeme fölragyogott, amikor fiát meglátta.

— Pista! Itt vagyok. Gyere ide, Pistám!

A fiú odalépett hozzá. Édesanyja lehajolt és homlokukon csókolt.

— Ez is megtörtént. — Örülsz, fiam?!

A fiú máskor talán szégyenkezett volna amiatt, hogy édesanyja annyi ember előtt megcsókolja, mint valami ölbeli gyereket, de most nem is

gondolt ilyesmire. Könnyes szemmel tekintett föl anyjára és szíve mélyéből mondta:

— Nagyon örülök, édesanyám.

Az asszony száraz, eres kezét rátette a gyerek fejére. Megsimogatta fénylő, barna haját.

— Ezt a mai délelőttöt soha el ne felejtsd, fiam!...

Pista lassan megfordult. A nyitott ajtón keresztül visszanézett a megürült templomba. A tavaszvégi nap fénye oldalról beözönlött az ablakon és szikrázó sugárleplet terített az oltárra. A gyertyák fénye elhalványodott a nagy ragyogásban, a pünkösdi rózsák pirja lángolt, fehérsége vakított. Az oltár közepén álló feszület visszaverte a nap rátűző sugarait. Áradt róla a fény az oltárra, Bibliára, keresztelőkőre...

A fiú nézte-nézte a szeme elé táruló képet. Szívében mégegyszer átélte az egész ünnepséget. — Anyjához fordult.

— Nem felejttem el, édesanyám...

Megindultak lassan az ünnepben, ünnepi lélekkel. Mögöttük felmagasodott a napfényben fürdő templomtorony, mint egy rendíthetetlen, szilárd erősség.

Eltelt jónéhány esztendő. Nagy Pista a szűk kenyéren is erős legénynyé nőtt. Aratás tövében jártak már, amikor egyik este izgatottan állított haza.

— Hallotta, mit doboltak, édesapám?

Apja éppen a kaszát készítette — aratáshoz. Nagy gonddal erősítette rá a kicsiny gereblyét: ne hulljon szerteszét a levágott gabona, hanem engedelmesen, szépen dőljön egysorára. — Fiára tekintett.

— Hogyan hallottam volna! Most jöttem meg a mezőről.

— Azt dobolták, hogy aki el akar menni telepésnek, holnap délelőtt jelentkezék a községházán.

— Hát aztán?

— Én azt gondoltam: el kéne mennünk.

Nagy János letette a kaszát. Ki egyenesedett.

— Én, fiam, nem megyek. Nem vagyok már fiatal. Az ötvenedik éve met taposom. Nehéz lenne már nekem újat kezdeni, elszakadni ettől a falutól, ahol születtem, ahol apám, nagyapám, dédapám is élt... Hanem ha jónak látod, próbáld meg te. Péter bátyádnak hiába szólsz, ő sem megy. Ide házasodott, itt is marad. Te még legény vagy: könnyebben mozdulsz...

Három hét múlva már Somoson volt Nagy Pista. Kapott földet, házat, meg két tehenet azzal a megszorítással, hogy félév alatt meg kell nősiülnie, mert legényembernek nem jár település.

Öriült Nagy Pista, öriült. Hogyne öriült volna. A magáiban dolgozhattott végre. Alig került le a gabona a földekről, már beleakasztotta az ekét a tarlóba. Szántott reggeltől estig.

A munkában jól teltek napjai. Békeességben volt a falubeli emberekkel is. Nagyobrszt magafajtájú szegényemberek voltak. A napjai hát

zökkenő nélkül folydogáltak: a hét-köznapok, — de a vasárnapokkal baj volt.

Vasárnaponkint — az ünnep kedvéért — amikor dolgát az állatok körüli elvégezte, mindig a jó ruháját vette föl, de azontúl csak lézengett.

Hamarosan észrevette, hogy miért is érzi olyan üresnek a vasárnapokat. Nem volt a faluban evangélikus templom, sem istentisztelet. Sokszor elnézte fájó szívvel a templomba tóduló embereket és csüggedten gondolt arra: ő nem mehet templomba. Vasárnap mindig visszakivánczozott a szülőfalujába...

Új ismerősei hívogatták:

— Gyere hozzánk, ha nem vagy is mífélink. Templom, templom. Egy Istenünk van...

Eleintén nem ment. Később aztán, hogy neki is legyen vasárnapja, bement a templomba...

Templomból kijövet ismerkedett meg egy idegen falubeli leánnyal, aki nagyon megtetszett neki. Telepes rokonainál volt látogatóban. Pista járni kezdett hozzájuk. A leány, de a rokonok is igen szívesen vették a közeledését. A rokonok bizalmasan tudtára adták a legénynek: megcsinálja a szerencsését az, aki Annust elveszi. Egyes leány. Szülei elég tehetősek: jó segítséget tudnának vejüknek nyújtani.

Pár hét múlva Annus hazautazott. Pista nem lelta helyét nélküle. Egyideig csak lógatta a fejét, aztán kapta magát: vonatra ült és elutazott Annuskáékhoz.

A szülők házában nagy örömmel fogadták. Pista jól körülnézett a portán. Láta: jóra való, rendes emberek lehetnek. Előállt hát szándékával: feleségül venné az Annust, ha hozzáadnák. Adnák, hogyne adnák. — A részletekről kezdtek beszélgetni: az esküvő idejéről, helyéről.

— Hogy egészen egyek lehessetek, legjobb volna, ha áttérnél a mi vallásunkra — mondta az öreg Gereben, Annus apja.

Pista meghökken.

— Áttérni?!... Erre nem is gondoltam. Az... az bajos lesz... Nem. Át nem térek — rázta meg a fejét.

— Úgyis jó — nyugodott bele Gereben. Akkor csak a gyerekeid lesznek majd mífélinkek — valamennyien. — Ott Somoson, amint hallom, úgy sincs evangélikus. Talán egyedül

vagy az egész faluban. Mit különkődnél és csinálnál felemás állapotot a családotban!...

Fött a legény feje a hosszú úton végig, míg Somosra ért. Pár napi tépelődés után döntött: jó, legyen meg Gerebenék kívánsága. Végeredményben igazuk van. Mit különkődjék!... Meg aztán Annust másképpen meg nem kaphatná, már pedig lemondani róla nem tud. Ha az őszi munkák befejeződnek, elutazik újra Annuskához és annak rendje-módja szerint megkéri a kezét.

Egy vasárnap délután odahaza üldögélt és az énekeskönyvében lapozgatott. Az ismerős énekeket dúdolgatta. Véletlenül a háromszázhetedikre fordított. Ismerős dallam: "Elég immár" ... Gépiesen rákezde:

— Emlékezzél! ...

Megdöbbsent.

— Ezt énekelte konfirmációnk alkalmával a gyülekezet. Emlékszem.. Tovább énekelt halkán:

... Emlékezzél!

Ösvényeden ha rád

Mosolyg ezer virág,

S az élvezet

Kábító poharát

Kínálja a világ;

S az Úr nyáját, ha fogyni látod,

Jusson eszedbe fogadásod

— Emlékezzél! ...

Homloka elborult. Becsukta a könyvet és eltolta magától. Főlemelkedett és járkalni kezdett. Viaskodott önmagával.

— Emlékezzél, emlékezzél! ... Az emlékezésből nem lehet megélni és nekem élnem kell — éppen ebben a faluban ...

Édesanyámnak megígértem, hogy soha nem felejtem el azt a délelőtöt. Istennek, egyháznak is fogadalmat tettem ...

De az Annus, az Annus! ... Szeretem, ő is szeret ...

Azon vette magát észre, hogy a nap már lenyugodott és még nem adott enni a jószágnak. — Hátrasietett az istállóba.

Rákövetkező éjjel szemhunyásnyit nem aludt. Reggel első dolga az volt, hogy a boltban levélpapírt és két borítékot vett. Aztán hazament és nekiült az írásnak.

Az egyik levelet Gereben Annusnak címezte, a másikat Péter báty-

jának, a szülőfalujába. Bátyjának azt írta: az őszi munkák végeztén jöjjön el Somosra, tartsa rendben kis gazdaságát, mert ő hazamegy néhány hétre. Hátha otthon, a vele egy hitet vallók között megtalálja azt, akit Isten párjával rendelt.

Sápadtan, de a nehéz tusát győzelmesen megharcolt ember feloldódottságával dobta bele a leveleket a postai levélszekrénybe.

Gyermekük halottaságánál magukbaroskadtan ültek Nagy István és felesége. Előttük feküdt a kicsi leány, mintha aludnék. Szelid arcát nem torzította el a halál kínja. Fehér ruha volt rajta, selymes, puha haján fehér párta, lábain szalagos, fehér cipőcske.

Az asszony ura keze után nyúlt.

— Nézze, olyan, mint egy angyal! Nem csoda, ha az Isten magához szólította.

Nagy István sötét tekintetét feleségére vetette.

— Ne beszélj nekem az Istenről, most, éppen most, mert ...

Elharapta a szót, foga megcsikorult.

Eszter asszony könnyes szemmel nézte ura kinlódását. Aztán újra megszólalt.

— A maga bánata sem nagyobb, mint az enyém: az édesanyáé. Nem is tudnám elviselni, ha nem kapaszkodnék bele az Istenbe. — Ő adta, ő vette el.

Ha el akarta venni, akkor miért adta! Csak azért, hogy meggyötörjön bennünket?

— István, Isten tudja, hogy miért tette ...

— Én nem tudom. Nem is lehet emberi ésszel megérteni az ilyesmit. Miért kellett ennek az ártatlan kis jószágnak meghalnia! Miért?!

— Nyugodjék meg az Isten akaratában.

— Könnyű mondani, de amikor arra gondolok, hogy ez a csöppség még pár nappal ezelőtt is körülöttem tanulgatta a járását apró lábacskaín, hajamba túrt puha kezecskéjével, szólítgatott csengetyűhangocskáján, most pedig itt látom kiterítve, hát akkor ... akkor ökölbe szorul a kezem és ... és ...

Sírásba fulladt az ember hangja. Felesége vele együtt könnyezett,

AZ EGYHÁZ HÍREI

(Folytatás a 3. oldalról)

tett oldalszámmal — állítólag a nyomdára hárítható okok miatt. Ezzel szemben a "Reformátusok Lapja" húsvétkor 8, április 4-én 4 oldal terjedelemben jelent meg, szintén az Athenaeum nyomásában.

● A fejér-komáromi ev. egyházmegyében Nagy István tatai lelkész, a somogy-zalai ev. egyházközségben Dubovay Géza kaposvári lelkész az új esperes.

● Alsóságon Fehér Károly, Ostffyaszszonyfán Joób Olivér (a nemrégiben elhunyt id. Joób Olivér ev. lelkész fia) az ev. gyülekezet új lelkésze.

● Az állami propagandagépezet szolgáltatában az Ev. Sajtóosztály egy, az emigrációs r.k. papságot kritizáló, hazai kiadású könyv példányait küldte szét szabadföldön élő magy. ev. lelkészek címére.

● Sajókázán a templomépítés 100. évfordulóját ünnepelte, Pakson új imatermet szentelt fel az ev. gyülekezet.

Felvidék

● Meghalt D. Chabada János, a Szlovákiai Ev. Egyház orsz. püspöke.

● A Szlovákiai Ev. Egyház Keleti Egyházkerületének új pöspökéül Filo Gyula tátrai esperes-lelkészt választották meg.

LENGYELORSZÁG

● Az ev. és ref. egyházak a Sandomiri Egyezmény 400. évfordulója alkalmából április 14-én szószék- és oltárközösségre léptek. Az említett egyezmény azonban 1570-ben ilyen közösségről mit sem tudott, csupán az ev. és ref. egyházak fraternális kapcsolatát állapította meg.

EGYIPTOM

● Alexandriába hívták egybe 1972-re a pánortodox zsinatot, melynek a II. vatikáni zsinattal vetekedik a jelentősége.

SVÁJC

● Felvetődött annak a gondolata, hogy az európai ev., ref. és uniós egyházak között alkalmasint mondják ki a szószék-és oltárközösséget.

Hírközlő: Bernhardt Béla

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1970. JÚNIUS HÓ

1. 2 Tim 3:14-17. — 5 Móz 3:23-29.
2. Ez 2:1-7. — 5 Móz 4:1-13.
3. Csel 8:26-35. — 5 Móz 4:14-24.
4. Jer 8:8-11. — 5 Móz 4:25-40.
5. Ez 3:22-27. — 5 Móz 4:41-49.
6. Ézs 5:1-7. — 5 Móz 5:1-22.

SZTH. U. 2. VAS. — JÚN. 7.

Heti ige: Mát 11:28

7. Luk 14:16-24. — I Ján 3:13-18.
8. Csel 6:1-7. — 5 Móz 5:23-33.
9. Jer 3:14-17. — 5 Móz 6:1-9.
10. Mát 11:25-30. — 5 Móz 6:10-25.
11. Luk 14:12-15. — 5 Móz 7:6-15.
12. 1 Kor 1:20-25. — 5 Móz 8:1-10.
13. Jak 2:1-9. — 5 Móz 8:11-20.

SZTH. U. 3. VAS. — JÚN. 14.

Heti ige: Luk 19:10

14. Luk 15:1-10. — 1 Pét 5:6-11.
15. Márk 2:1-17. — 5 Móz 9:1-6.
16. Luk 7:36-50. — 5 Móz 9:7-29.
17. Luk 15:11-32. — 5 Móz 10:10-22.
18. Róm 4:1-8. — 5 Móz 15:1-11.
19. Róm 5:1-11. — 5 Móz 18:9-22.
20. Ez 18:1-4, 21-24. — 5 Móz 30:1-10.

SZTH. U. 4. VAS. — JÚN. 21.

Heti ige: Gal 6:2

21. Luk 6:36-42. — Róm 8:18-23.
22. Ján 8:1-11. — 5 Móz 30:11-20.
23. 2 Kor 2:5-10. — 5 Móz 31:30-32:18.
24. Luk 1:57-68. — 5 Móz 32:19-43.
25. Csel 19:1-7. — 5 Móz 33:1-3, 29.
26. Luk 12:49-53. — 5 Móz 34.
27. Ján 10:40-42. — Hab 1:1-11.

SZTH. U. 5. VAS. — JÚN. 28.

Heti ige: Luk 9:62

28. Luk 5:1-11. — 1 Pét 3:8-15.
29. Luk 9:57-62. — Hab 1:12-17.
30. Fil 3:12-16. — Hab 2:1-14.

(J)

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO ERŐS VÁR

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

aztán magában csendesen imádkozni kezdett.

Újra az urához fordult:

— István, keressük a megenyhítést: fogjuk meg az Isten erős kezét!

Az ember némán ránézett.

— Mit akarsz?

— Énekeljünk.

— Énekeljünk?! Most?! Ki nem jönne énekhang a torkomon.

Az asszony fölkel, elővette az énekeskönyvet és visszaiült az ura mellé.

— Melyik a legkedvesebb éneke?

— Nem halottas ének, gondolhatod — próbálta erőltlenül elhárítani felesége próbálkozását.

— Gondolom. De nem baj, ha nem halottas is. Csak szívből tudja énekelni.

Kis szünet után halkán megszólalt az ember:

— Két év óta legkedvesebb énekem a háromszázhetedik. Annak köszönhetem, hogy hű maradtam az egyházhoz, annak köszönhetlek téged . . .

Az asszony lapozott és sírással küzdő, reszkető, meg-megcsukló hangon kezdte az éneket.

Hangja egyre szilárdabbá vált, egyre erősödött. Rátette kezét ura kezére.

— Segítsen, István!

A férfi hangja egybefonódott párja énekével.

— Emlékezzél!

Ha egéd beborul,

Ha kebled dülja kín,

Ha szemedből

A bánat könnye hull

Reményeid romjain:

Tekints az égre s megtalálsz

Mindenható, örök barátod,

— Emlékezzél! . . .

Az ének szárnyán besuhant a szobába a megbékélés angyala és kiterjesztette szárnyait a két meggyötört emberi szív fölött.

S. J.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia (Hungarian Special Interest Conference — Lutheran Church in America) kétévenként esedékes közgyűlését 1970. június hó 29 és 30-án tartja Clevelandban az Első Magyar Evangélikus Egyháznál. Az ülészakok ideje hétfőn de. 10—12, du. 2—5, este 7—9; kedden de. 9:30—12:30-ig. A vendéglátó egyház címe: 2836 East Boulevard, Cleveland Ohio 44102. A gyülekezet lelkésze Nt. Brachna Gábor. Telefon: (216) 721-7074.

E közgyűlésre az AMEK minden lelkész-tagját és tag-gyülekezetét meghívjuk. Kívánatos, hogy minden lelkész jelen legyen s gyülekezeteink is képviselve legyenek.

JUHÁSZ IMRE sk.
az AMEK titkára